



Ernærings- og måltidspolitik for Sygesektoren i Region Nordjylland

Ernærings- og måltidspolitikken

Formål

- At angive rammer for varetagelse af ernæringsindsatsen, sådan at alle patienter får den rette ernæring under behandling og pleje på regionens sygehuse
- At patienterne får viden og handlemuligheder omkring egne ernæringsbehov
- At synliggøre nødvendigheden af en tværfaglig og sammenhængende indsats på regionalt niveau for at kunne tilbyde et sammenhængende patientforløb
- At skabe en fælles holdning og forståelse for ernæringens betydning for sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse, patientbehandling og -pleje samt rehabilitering
- At medtænke måltidsoplevelse og spisemiljø som en samlet faktor, der kan stimulere patienternes appetit
- At Regionens sygehuse lever op til kvalitetsmålene for ernæring i Den Danske Kvalitetsmodel.

Definition af begreber

Behandling omfatter efter Sundhedsloven¹: undersøgelse, diagnosticering, sygdomsbehandling, fødselshjælp, genoptræning, sundhedsfaglig pleje samt forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til den enkelte patient.

Ernæring: Sammenhængen mellem madens næringsstoffer og kroppens funktion. Eller alle forhold der vedrører mennesket og dets føde.²

Kost: Betegnelse for den mad vi spiser over en periode, fx en dag, en uge eller en årrække. Kostens sammensætning over en længere periode er bestemmende for ernæringstilstanden.³

Kostform: Dækker normal kost, sygehuskost, kost til småtspisende og diæter.³

Mad: Bruges i den brede betydning som omfatter råvarer, retter, drikkevarer og menuer (komposition af retter og drikkevarer, som kan danne grundlag for et måltid).³

Måltid og spisemiljø: De fysiske og sociale omgivelser maden indtages i, samt hvordan maden fremstår og opleves i konteksten.³

Mål for ernærings – og måltidsindsatsen

1. Organisering

Organisering på regionalt niveau

Det regionale ernæringsudvalg er nedsat med det formål at sikre koordinering og fortsat udvikling af ernæringsindsatsen på sygehusområdet, at fungere som høringsorgan i ernæringsmæssige anliggender i Region Nordjylland samt virke som et forum for erfaringsudveksling og gensidig inspiration.

Udvalget er sammensat så det bredt repræsenterer relevante faggrupper (læger, sygeplejersker, diætister, økonomaer), samt de forskellige sygehuse og sektorer i regionen.



Det regionale ernæringsudvalg udarbejder hvert år en statusberetning om styregruppens aktiviteter til forelæggelse for regionens Udvidet Direktion og Forretningsudvalg

Ansvar

Det regionale ernæringsudvalg er rådgivende/vejledende og har ingen formel kompetence.

Det overordnede ansvar for ernæringsindsatser påhviler den enkelte sygehusledelse/sektoledelse.

Organisering på sygehusniveau

Hvert sygehus nedsætter et tværfagligt ernæringsråd som inkluderer Anæstesi, Ortopædkirurgien samt Graviditet og fødsel (de steder det er relevant), som skal vejlede sygehusledelsen/sektoledelsen i at udmønte ernærings- og måltidspolitikken, samt have en anvisende og rådgivende funktion for de enkelte afdelinger/afsnit samt køkkenet.

Hver afdeling nedsætter et ernæringsteam som har ansvaret for den praktiske udmøntning af ernærings- og måltidspolitikken på egne afdelinger/afsnit, samt har ansvaret for kommunikation med køkkenet og tilbage til ernæringsrådet.

Køkkenet udpeger kostkonsulenter, der sikrer kommunikation mellem køkkenet og afdelinger.

Organisering på klinisk niveau

Der er en klar opgave - og ansvarsfordeling for patienternes ernæring på alle kliniske afdelinger med hensyn til ordination, rekvirering, servering og opfølgning.

Organiseringen sikrer dialog på tværs af ernærings- og sundhedsfaglig praksis.

Organiseringen sikrer gensidig dialog på tværs af sygehuse, praksissektor og kommuner omkring patientens ernæringstilstand.

2. Personale og kompetencer

- Arbejdet med mad, måltider og ernæring udføres af fagligt kompetent personale
- Ny viden om mad, måltider og ernæring indarbejdes i ernærings- og sundhedsfaglig praksis
- Personalet udvikler forståelse for patientens livsverden, for at kunne tilpasse kommunikationen omkring måltider og ernæring, så det giver mening og er motiverende for den enkelte patient. Når man behandler patienterne lige, skal indsatsen være forskellig og tilpasset individet.

3. Patienter – individualitet, indflydelse og behov

- Patientens ernæringstilstand og ernæringsbehov skal systematisk vurderes og monitoreres, medens patienten er i kontakt med regionens sygehuse
- Patienterne informeres om og tilbydes mad, der er tilpasset deres ønsker, behov, og spisevaner, på grundlag af en systematisk vurdering af deres ernæringsmæssige behov
- Patienterne oplever, at maden er en del af behandlingsindsatsen og medvirker til rehabilitering og øget sundhed, herunder at patienterne får en forståelse for ernæringens betydning i den samlede behandling og rehabilitering
- Patienterne oplever, at maden og måltidet er af høj kvalitet, herunder en god æstetisk oplevelse

Dokument: Politik og Strategi - Pol > Se pri.rn.dk for mere info
Godkendt den: 08-04-2010 09:01:39
Gældende for: Anæstesen; Graviditet og > Se pri.rn.dk for mere info
Målgruppe: Alt personale;

- Patienterne oplever at der ved spisesituationen tages højde for fysiske, psykiske og sociale funktionsnedsættelser (fx demente, psykisk syge, apopleksiramte, børn, diverse handicap), således at måltidet er præget af nydelse og værdighed.

4. Råvarer, tilberedning, diætprincipper og hygiejne

- Måltidstilbudet bør følge principperne i "Anbefalinger for den danske institutionskost"⁴
- Maden er veltillavet og tilberedt af råvarer af høj kvalitet
- Madspild søges reduceret
- Maden fremstilles og håndteres efter gældende lovgivning i forhold til hygiejne og egenkontrol
- Så vidt muligt tilstræbes råvarerne at være økologisk produceret.

5. IT

- Der tilstræbes at anvende ensartede elektroniske beregnings- og monitoreringsredskaber til at vurdere patientens ernæringsindtag.

Baggrund

Politikken er udarbejdet i henhold til

- Europarådets resolution om mad og ernæringsmæssig pleje på hospitaler⁵
- Sundhedsloven¹
- Sundhedsaftalerne for Region Nordjylland⁶
- Region Nordjyllands Virksomhedsgrundlag – strategi 2010⁷
- Region Nordjyllands forebyggelsespolitik ("Regionens indsats på folkesundhedsområdet")⁸
- Anbefalinger for den danske institutionskost 2009⁴
- Sundhedsstyrelsens indsats mod underernæring: Bedre mad til syge⁹
- Sundhedsstyrelsens anbefalinger om overvægt¹⁰

Det fremgår af **Europarådets resolution** at patienter bør undersøges for ernæringsmæssig risiko, årsager til underernæring skal identificeres og forebygges, ernæringsmæssig støtte bør regelmæssigt overvejes som en del af patientbehandlingen, almindelig kost bør prioriteres såfremt det er muligt.

Det bør være klart hvordan ansvarsfordelingen af opgaver er placeret blandt personalet, der skal sikres klare og tydelige kommunikationsveje, der skal sættes på vedvarende uddannelse og vidensdeling på alle niveauer.

Der bør være en madservicepolitik, der skal være fokus på måltidsservice og spisemiljø, madtemperatur og hygiejne, mulighed for individuelt tilpasse menuer, diæter skal være baseret på videnskabelig evidens, patienterne skal informeres og involveres, madindtag skal registreres, samt gøres tiltag for at sikre omkostningseffektivitet.

Det fremgår af **Sundhedsloven** at regionen har ansvaret for at varetage sygehusvæsnets og praksissektorens behandlingsopgaver samt den patientrettede forebyggelse i sygehusvæsenet og i praksissektoren samt en rådgivningsforpligtelse overfor kommunerne.



Det fremgår af **Sundhedsaftalerne** at regionen er ansvarlig for at give forebyggelsestilbud til de patienter som de praktiserende læger henviser til operation eller behandling på sygehusene og til de patienter, der indlægges akut. For de psykiatriske patienter har regionen ansvaret for at give forebyggelsestilbud så længe patienterne modtager behandling.

Det fremgår af **Region Nordjyllands Virksomhedsgrundlag – strategi 2010** at Sundhedsområdet skal prioritere

1. sikring af det gode patientforløb
2. kosteffektivisering
3. faglighed.

Dette indebærer stort fokus på at patienten modtager den bedst mulige behandling og at denne udføres efter nationale og internationale referenceprogrammer. Ernæringsbehandlingen skal derfor udføres i henhold til de nationale og internationale retningslinier på området.

Det fremgår af **Regionens indsats på forebyggelsesområdet** at regionens sygehuse samt psykiatrien skal sørge for gode rammer for måltiderne og mulighed for individuel kost – ”Gør det sunde valg til det lette valg”. Det er sygehusenes ansvar at KRAM screene patienterne i forhold til livsstil, herunder også kost, og tilrettelægge en forebyggende indsats. ”Ventetid skal gøres til forberedelsestid”.

Det fremgår af **Anbefalinger for den danske institutionskost** at kosten på sygehusene skal kunne målrettes den enkelte patients behov. Kostformerne skal kunne dække gældende næringsstofanbefalinger.

Sundhedsstyrelsens indsats mod underernæring: Bedre mad til syge fokuserer på bedre ernæring gennem hele patientforløbet. Indsatsen omfatter en vejledning til sundhedspersonalet samt et netbaseret idekatalog, som styrelsen har udarbejdet i samarbejde med Fødevarestyrelsen.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger i forhold til overvægt beskriver, hvordan indsatser i forhold til forskellige målgrupper bør foretages samt hvem der er aktører for indsatserne. Heri fremhæves at det offentlig har et ansvar for at skabe rammerne for borgernes sundhed.

Referencer

- ¹ Sundhedsloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=114054>
- ² Ernærings- og levnedsmiddelleksikon. Elin Kirkegaard og Niels Lyhne, GAD 2000
- ³ Den Nationale Kosthåndbog: <http://bog.kostforum.dk/handlerz/terminologi>
- ⁴ Anbefalinger for den danske institutionskost. Fødevarestyrelsen 2009. http://www.foedevarestyrelsen.dk/Publikationer/Alle_publicationer/2009/002.htm
- ⁵ Europarådet, ministerkomiteén (2003). Resolution om mad og ernæringsmæssig pleje på hospitaler: http://www.dske.dk/downloads/Europaraadets_resolution_paa_dansk.pdf
- ⁶ Sundhedsaftaler for Region Nordjylland <http://www.rn.dk/SundhedOgSygehuse/Sundhedsaftaler/>
- ⁷ Region Nordjylland. Strategi for forretningsområderne. <http://www.rn.dk/Regionen/Strategier/Forretningsomraaderne/index.htm>
- ⁸ Region Nordjylland. Regionens indsats på forebyggelsesområdet, 2009. <http://www.rn.dk/NR/rdonlyres/ECBB67F3-DB45-4ABD-BE4D-8572768A9253/0/RegionNordjyllandsindsatspåfolkesundhedsområderRegionsrådetdoc.pdf>



Dokument: Politik og Strategi -
Pol > Se pri.rn.dk
for mere info

Godkendt den: 08-04-2010
09:01:39

Gældende for: Anæstesen; Graviditet og > Se
pri.rn.dk for mere info

Målgruppe: Alt personale;

- ⁹ Sundhedsstyrelsen. Bedre mad til syge.
<http://www.sst.dk/Sundhed%20og%20forebyggelse/Ernaering/Underernaering.aspx>
- ¹⁰ Sundhedsstyrelsen. Anbefalinger i forhold til overvægt.
<http://www.sst.dk/Sundhed%20og%20forebyggelse/Overvaegt/Anbefalinger.aspx>